

РЕШЕНИЕ

№ 3611

гр. София, 28.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 53 СЪСТАВ, в публично заседание на
шести декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **КОНСТАНТИН АЛ. КУНЧЕВ**

при участието на секретаря **БИЛЯНА ЕМ. П.**
като разгледа докладваното от **КОНСТАНТИН АЛ. КУНЧЕВ** Гражданско
дело № 20231110127562 по описа за 2023 година

Производството по делото е образувано по искова молба на **„Б-а ДСК“ АД**, ЕИК
***, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Московска“ № 19, срещу **Б.
С. М.**, ЕГН: *****, с адрес в гр. София 1000, ж.к. „Младост 4“, бл. 465, вх. 5, ет.
8, ап. 21, с която са предявени **кумулятивно обективно съединени установителни
искове по реда на чл. 422 вр. чл. 415 ГПК с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1
вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД вр. чл. 86 ЗЗД** за признаване за установено съществуването
на парични задължения в размер на сумите, както следва:

- **3 831,20 лв.**, представляваща главница по договор за кредит за текущо
потребление от 02.12.2020 г. за периода от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г., ведно
със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед
за изпълнение – 09.01.2023 г., до окончателното изплащане на сумата;
- **2 573,15 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.12.2021 г.
до 08.01.2023 г.;
- **193,91 лв.**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.01.2022 г. до
08.01.2023 г.,

за които суми в общ размер на **6 598,26 лв.** е издадена заповед за изпълнение по
реда на чл. 410 ГПК от 21.02.2023 г. по ч.гр.д. № 1452/2023 г. по описа на СРС, 53 с-в.

Ищецът твърди, че има сключен договор за кредит за текущо потребление от
02.12.2020 г. със съпруга на ответницата – **П** Николов М****, по силата на който
последният е получил кредит от б-ата в размер на 45 000 лв. при срок на издължаване
120 месеца от датата на усвояване – 02.12.2020 г., с преференциална променлива

възнаградителна лихва в размер на 5,85 % годишно при преференциални условия. С част от средствата се твърди М** да е погасил предишни свои задължения към „Сосиете Женерал Експресб-“ АД, включително такива, по които солидарен длъжник била ответницата. Сочи, че кредитът се погасявал чрез разплащателна сметка на кредитополучателя с месечни вноски, съгласно погасителен план. Посочва, че към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение били просрочени 13 месечни вноски. Твърди кредитополучателят да е починал на 29.11.2021 г. Излага съображения, че ответницата е солидарно задължена по договора за текущ кредит по силата на чл. 32, ал. 2 СК, тъй като кредитът бил изтеглен с цел задоволяване на семейни нужди. Поради което ищецът е депозирал заявление по чл. 410 ГПК срещу длъжницата за горепосочените суми.

В законоустановения в чл. 131 ГПК едномесечен срок за отговор на исковата молба ответницата е депозирала такъв, с който оспорва предявените искове. Оспорва да е страна по облигационно правоотношение с ищеца. Сочи, че не са налице предпоставките за обявяване едностранно от страна на б-ата на потребителския кредит за предсрочно изискуем. Твърди да се е отказала от наследството на съпруга си. Посочва наличието на брачен договор, по силата на който бил договорен имуществен режим на разделност между съпрузите, а в чл. 12 от същия било посочено, че всеки от съпрузите отговаря сам за кредитите, които е теглил.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност, намери за установено от фактическа и правна страна следното:

От приобщената по настоящото дело преписка по ч.гр.д. № 1452/2023 г. по описа на СРС, 53 с-в, се установява, че на 09.01.2023 г. ищецът е подал заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК в СРС. На основание чл. 411 ГПК съдът на 21.02.2023 г. е издал Заповед № 5932 за изпълнение на парично задължение за следните суми: **3 831,20 лв.**, представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление от 02.12.2020 г. за периода от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 09.01.2023 г., до окончателното изплащане на сумата; **2 573,15 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода от 05.12.2021 г. до 08.01.2023 г.; **193,91 лв.**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.01.2022 г. до 08.01.2023 г., както и разноски за държавна такса в размер на 131,97 лв.

В законоустановения едномесечен срок по чл. 414, ал. 2 ГПК Б. С. М. е подала възражение, поради което съдът е дал указания на „Б-а ДСК“ АД да предяви установителен иск по реда на чл. 422 ГПК.

По делото са представени и приети допустими, относими и необходими писмени доказателства.

Съдът е разпределил в тежест на ищеца да докаже при условията на пълно и

главно доказване наличието на облигационно отношение между страните с посоченото от същия съдържание, изпълнение на задължението си да предостави уговорения заем, както и настъпването на предпоставките за изискуемост на всяка от претендираните вноски, включително размера им. В тежест на ищеца е разпределено и да докаже целите, за които са похарчени средствата от отпуснатия процесен кредит – семейни или лични.

По делото не се спори, че П** Николов М** и ответницата Б. С. М. са били съпрузи до смъртта на първия.

Видно от представените от ищеца препис-извлечение от акт за смърт на П** М** от 07.12.2021 г. и Удостоверение за наследници от същата дата М** е починал на 29.11.2021 г.

Съгласно представения по делото договор за кредит за текущо потребление от 02.12.2020 г. П** Николов М** в качеството си на кредитополучател е получил потребителски кредит от ищеца в размер на 45 000 лв. при срок за издължаване от 120 месеца. Кредитът е следвало да се усвои в срок от 30 дни от датата на сключване на договора чрез разплащателна сметка IBAN № BG38STSA93001527909262 с титуляр М** и да се погасява съгласно погасителен план – Приложение № 1 към договора, чрез същата разплащателна сметка. Предвидени са променлив лихвен процент в размер на 5,85 % и ГПР в размер на 6,36 %. По кредита за текущо потребление е използван преференциален лихвен процент и е закупен платежен пакет „ДСК Pay+“. Видно от представеното извлечение от разплащателна сметка, досежно усвояване на кредит от 02.12.2020 г. (л. 18), както и от заключението по приетата съдебно-счетоводна експертиза кредитът е бил усвоен по горепосочената разплащателна сметка на 02.12.2020 г.

Видно е от погасителния план, неразделна част от договора за кредит, както и от извлечението от кредитната сметка на М** за периода от 02.12.2020 г. до 17.05.2023 г. (л. 16-17), че задълженията на последния от 02.12.2020 г. до 05.12.2021 г. по кредита са били погасени.

По делото не се спори, че ответницата е извършила валиден отказ от наследството на П** М**. Същото се установява и при служебно направена справка от съда.

Безспорно е по делото, а и е видно от приетото по делото заключение по назначената съдебно-счетоводна експертиза, че вноските с падеж от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г. не са погасени. Същите са в размери, както следва: **3 831,20 лв.** – главница за периода от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г., **2 573,15 лв.** – възнаградителна лихва за периода от 05.12.2021 г. до 08.01.2023 г., и **193,91 лв.** – мораторна лихва за периода от 05.01.2022 г. до 08.01.2023 г.

Спорният въпрос по делото, който следва да се разреши и който е от значение за изхода на делото, е въпросът за солидарността на съпрузите по чл. 32, ал. 2 СК и за

целите, за които са изразходвани средствата, отпуснати на П** М** по процесния кредит.

Съгласно императивната разпоредба на чл. 32, ал. 2 СК, съпрузите отговарят солидарно за задълженията, поети от двамата или от единия от тях за задоволяване на нужди на семейството. Под „нужди на семейството“ се разбират общите потребности на членовете на семейството, които според практиката главно са за снабдяване с храна, стоки, продукти, материали, заплащането на необходимите за съвместния живот разходи /включително за оправданите лични нужди на членовете на семейството/, задоволяването на които произтичат от изискванията за семейна солидарност, благополучие и взаимопомощ.

По силата на чл. 121 ЗЗД пасивна солидарност възниква само когато такава е уредена в закона или когато е уговорена между страните. В разглеждата хипотеза се касае за законна пасивна солидарност, основаваща се на съществуващото брачно правоотношение между съпрузите и наличието на особено законно представителство помежду им относно извършването на действия по задоволяване на нуждите на семейството. Поради това в доктрината се приема, че всеки един от съпрузите може да поеме задължение, с което *ipso iure* „създава“ и другия съпруг, без да е нужно изрично упълномощаване за това, даже без да е необходимо знание на другия съпруг за извършеното действие. В резултат на това всеки от съпрузите може да поеме еднолично задължение за задоволяване на семейни нужди, по което солидарно отговаря и другият съпруг. В този смисъл Матеева, Е. „Семейно право на Република България“, изд. ВСУ „Черноризец Храбър“, 2010 г., стр. 267-268.

Съгласно Определение № 2562 от 18.09.2023 г. на ВКС по к. гр. д. № 3914/2022 г.: „Въпросът дали средствата, получени по договор за заем, сключен от единия съпруг, са послужили за задоволяване на семейни нужди, респ. дали за задължението за връщането им двамата съпрузи отговарят солидарно при условията на чл. 32, ал. 2 СК, е фактически въпрос, разрешаването на който зависи от конкретно установени по делото обстоятелства.“.

Съгласно горецитираното определение и разпределената по делото доказателствена тежест ищецът следва да докаже за какво са изразходвани отпуснатите по процесния договор средства, за да може да се приеме, че ответницата отговаря солидарно за задълженията, поети от съпруга ѝ.

По делото е прието и допълнение към заключение към съдебно-счетоводната експертиза, с което е даден отговор на въпроса за какво са изразходвани средствата, отпуснати по процесния договор за кредит в размер на 45 000 лв., дали са погасявани предишни кредити, както и са описани всички платежни операции по дата, размер, основание и получател.

По делото са представени два броя договори за кредит, сключени от П** М** със

„Сосиете Женерал Експресб-“ АД.

Съгласно първия договор с № 0000006128112139 без дата, по отношение на който вещото лице в заключението си заявява, че следва да е от м. 12.2017 г., кредитополучател е единствено съпругът на ответницата – П** М**. Последният е получил от „Сосиете Женерал Експресб-“ АД кредит в размер на 30 000 лв.

Съгласно втория договор с № 0000006128485399 без дата, по отношение на който вещото лице в заключението си заявява, че следва да е от м. 01.2019 г., кредитополучател отново е съпругът на ответницата, но като съдлъжник се е задължила и ответницата. Отпуснат е кредит в размер на 20 000 лв.

Видно от допълнителното заключение по-голямата част от средствата по процесния кредит в размер на 45 000 лв. са използвани за окончателно погасяване на задълженията на кредитополучателя М** по договори за кредит с № 0000006128112139 и № 0000006128485399 – съответно 19 461,07 лв. и 15 635, 97 лв.

Доколкото по договор с № 0000006128112139 страна е единствено П** М** и ищецът не е представил доказателства за това с каква цел е бил изтеглен този кредит, съответно за какво са изразходвани средствата, съдът следва да приложи последиците на чл. 154 ГПК и да приеме, че кредитът е бил изтеглен, съответно изразходван само за лични нужди на съпруга на ответницата, поради което последната не следва да отговаря солидарно.

Това заключение на съда се подкрепя и от тълкуването на представения от ответницата с отговора на исковата молба Брачен договор от 02.07.2021 г. В чл. 12 от същия е предвидено, че обслужването на дългове, лизингови договори, предявени записи на заповед и др. и/или дългове, лично поети от единия от съпрузите, ще се обслужват единствено и само лично от страната, която е длъжник без това по никакъв начин да задължава другата от страните по този договор. Макар и такава уговорка да е непротивопоставима на трети лица, чиито задължения са вече възникнали към момента на сключването на брачния договор – чл. 40, ал. 2 СК, то от нея и от цялостното съдържание на брачния договор, както и от свидетелските показания на св. Феня Евтимова, съдът стига до заключението, че отношението между съпрузите преди смъртта на П** М** е било драстично влошено, поради което и същите са сключили въпросния брачен договор, с който са разпределили наличното имущество и са уговорили занапред законов режим на разделност в имуществените си отношения. Следователно съдът приема, че изтегленият от М** кредит от „Сосиете Женерал Експресб-“ АД, по който страна/съдлъжник не е ответницата, е бил изтеглен и изразходван за лични нужди на същия.

Доколкото по договор с № 0000006128485399 страни са както П** М** като кредитополучател, така и ответницата като съдлъжник, следва да се приеме, че този кредит е бил изтеглен за задоволяване на текущи семейни нужди и че ответницата е

солидарен длъжник по него. Когато през време на брака единият съпруг е поел парично задължение по б-ов кредит, за да погаси с получените парични средства предходни парични задължения, за които двамата съпрузи отговарят солидарно, тъй като са били поети за задоволяване на нужди на семейството, то новото парично задължение по б-овия кредит несъмнено и във всички случаи, също е поето за общи нужди на двамата съпрузи (за погасяване на техни общи задължения), т.е. за задоволяване на нужди на семейството, поради което двамата съпрузи отговарят солидарно и за него – в този смисъл Решение № 24 от 23.04.2013 г. на ВКС по гр. д. № 308/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Боян Цонев.

Не се спори по делото, че по силата на извършено преобразуване чрез вливане от 30.04.2020 г. „Експресб-“ АД (с предишно наименование „Сосиете Женерал Експресб-“ АД) се влива в „Б-а ДСК“ АД, като на това основание последната встъпва в правата и задълженията по възникналите правоотношения между П** М**, Б. М. и праводателя си.

Видно от допълнението към заключението по съдебно-счетоводната експертиза титулярът на разплащателната сметка П** Николов е извършил и други плащания за задоволяване на общи нужди на семейството като всяко плащане е посочено в конкретен размер и на какво основание е направено, както следва:

- **45,55 лв.** с основание Булсатком;
- **41,42 лв.** с основание ЧЕЗ;
- **19,57 лв.** с основание Булсатком;
- **130,76 лв.** с основание Теленор;
- **58,72 лв.** с основание Битови сметки;
- **718,78 лв.** без посочено основание - плащания на ПОС във верига магазини Лидл, магазин за търговски стоки, бензиностанции и други;

или общо **1014,80 лв.**

При изслушване на вещото лице В. С. в публично заседание по допълнителната експертиза същата доуточнява изготвеното от нея заключение, като отбелязва, че където в заключението относно дадено плащане липсва основание, то е плащано на ПОС терминал на различни търговци – основно вериги за хранене и бензиностанции. Тъй като посочените разходи са за снабдяване с храна, стоки и продукти, свързани с нуждите на семейството, то за същите с оглед на императивното правило на чл. 32, ал. 2 СК ответницата отговаря солидарно.

По отношение на останалите платежни операции, извършени от М** – такси, захранвания на сметки, тегления от б-омат и други, подробно описани в заключението, няма как да се приеме, че същите са извършени за задоволяване на общи нужди на семейството. Съдът счита, че същите са използвани за погасяване на лични задължения, за които ответницата няма как да отговаря пред ищеца.

В тази връзка е наведено възражение от ответницата в законоустановения едномесечен срок за отговор на искова молба, че въз основа на сключения между съпрузите брачен договор от 02.07.2021 г. солидарната ѝ отговорност не следва да бъде ангажирана, позовайки се на чл. 12 и следващи от същия договор. Съгласно чл. 12 от договора всеки съпруг носи последиците от сключения от него кредити, а чл. 14 от същия разпростира действието на тази разпоредба и спрямо настоящи кредити, съществуващи към момента на сключване на договора, т.е. на придадено е обратно действие на клаузите. Релевираното от ответницата възражение е неоснователно поради следните съображения. Брачният договор се сключва от бъдещи или настоящи съпрузи за уреждане на техните имуществени отношения, като е допустимо съгласно чл. 40, ал. 1 СК договорът да произведе действие както от момента на сключването му, така и от друга дата, посочена в договора, поради което е възможно на договорни разпоредби да се придаде обратно действие. Това действие ex tunc обаче не може да предхожда сключването на брака. При уговарянето на обратно действие съпрузите са ограничени от императивното правило на чл. 40, ал. 2 СК, съгласно което с договора не могат да се засягат правата на трети лица, придобити преди момента на неговото сключване. Ищецът е придобил вземането си и въз основа на него качеството си на кредитор преди сключването на Брачния договор и неговото вписване в Регистъра на имуществените отношения между съпрузите, воден от Агенция по вписванията към министъра на правосъдието на 02.07.2021 г., тъй като процесният договор за кредит е сключен на 02.12.2020 г. Поради това сключването на брачния договор е непротивопоставимо на кредитора като трето лице по смисъла на чл. 40, ал. 2 СК и съгласно чл. 133 ЗЗД цялото имущество на длъжника служи за обезпечение на неговите кредитори. Законът изрично предвижда, че вече придобитите от трети лица права се запазват, доколкото придобиването е станало редовно съобразно тогава приложимия имуществен режим (а именно законов режим на общност в разглежданата хипотеза). Последващата му промяна с обратна сила не може да им се противопостави - в този смисъл Решение № 238 от 16.10.2017 г. по гр. д. № 963 / 2015 г. на Върховен касационен съд, 4-то гр. отделение.

На второ място, ответницата прави възражение, че е налице нередовно обявяване на кредита за предсрочно изискуем. Соченото от ответницата възражение следва да се приеме за неоснователно поради следните съображения. Правото да се обяви кредит за предсрочно изискуем представлява преобразуващо субективно право на кредитора, което се упражнява чрез едностранно адресирано волеизявление до кредитополучателя. Преобразуващият ефект на волеизявлението довежда до възможност за удовлетворяване на кредитора преди настъпване на падежа на главницата, както и до погасяване на облигационното отношение между б-ата и кредитополучателя. Напротив, видно от петитума на исковата молба, ищецът предявява претенция за 13 непогасени вноски в определен размер с настъпил падеж,

претендирани на основание валидно и обвързващо страните облигационно отношение, породено от сключения между тях договор за потребителски кредит, а не претенция за вноски с ненастъпил падеж.

На следващо място, ответницата посочва, че не следва да отговаря за посочените непогасени вноски поради валидно направен отказ от наследството на съпруга си по реда на чл. 52 във вр. с чл. 49, ал. 1 ЗН. Посоченото възражение е неоснователно поради обстоятелството, че отговорността на ответницата следва да бъде ангажирана не в качеството ѝ на наследник на съпруга си – наследодател, а в качеството ѝ солидарен длъжник по смисъла на чл. 32, ал. 2 СК поради наличието на брачно правоотношение между нея и починалия ѝ съпруг към момента на поемането на задължението от негова страна.

В заключение съдът намира, че претенцията на ищеца е частично основателна. В производството се доказва, че процесният кредит е изтеглен както за задоволяване на нуждите на семейството – окончателно погасяване на кредит № 0000006128112139, по който солидарно задължена е била ответницата, в размер на **15 635,97 лв.**, както и за погасяване на текущи общи задължения и плащания за нужди на семейството в размер на **1014,80 лв.** – така и за задоволяване на лични нужди – останалите платежни операции, извършени със средствата от кредита, за които ответницата няма как да отговаря.

Водим от горното и на основание чл. 162 ГПК съдът приема, че предявената от ищеца претенция е основателна за следните суми:

- **2075,28 лв.** – главница за периода от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г.;
- **1393,88 лв.** – възнаградителна лихва за периода от 05.12.2021 г. до 08.01.2023 г.;
- **105,04 лв.** – мораторна лихва за периода от 05.01.2022 г. до 08.01.2023 г.

или общо 3574,20 лв., като за горницата до предявения пълен размер от 6 598,26 лв. исковите следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

При този изход се дължат разноски и на двете страни на основание чл. 78, ал. 1 и 3 ГПК.

Ищецът е сторил разноски в размер на 763,97 лв. – 263,97 лв. за държавни такси в заповедното и в исковото производства, 500 лв. за депозит за ССЧЕ. На основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 НЗПП съдът определя юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

Предвид уважената част от исковите на ищеца на основание чл. 78, ал. 1 ГПК се дължи сумата от **468,01 лв.**

Ответникът е сторил разноски в размер на 1 200 лв. за адвокатско възнаграждение. Направено е възражение за прекомерност, което съдът счита за неоснователно. На основание чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за минималните размери

на адвокатските възнаграждения минималното адвокатско възнаграждение за процесуално представителство с материален интерес 6 598,26 лв. е в размер на 959, 83 лв. Предвид фактическата и правната сложност на делото възнаграждение в размер на 1 200 лв. не е прекомерно, поради което разносните по чл. 78, ал. 3 ГПК следва да се изчислят на тази основа.

Предвид отхвърлената част от исковите на ответника на основание чл. 78, ал. 3 ГПК се дължи сума в размер на **549,96 лв.**

Предвид направеното изявление за извършване на прихващане на разносните по чл. 103 във вр. с чл. 104 ЗЗД, ищецът следва да заплати на ответника след извършена компенсация сумата от **81,95 лв.**, представляваща разноски в заповедното и исковото производства.

Водим от горното съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по исковите с правно основание **чл. 422 вр. чл. 415 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД вр. чл. 86 ЗЗД**, че **Б. С. М.**, ЕГН: *****, с адрес в гр. София 1000, ж.к. „Младост 4“, бл. 465, вх. 5, ет. 8, ап. 21, **дължи на „Б-а ДСК“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Московска“ № 19, **сумата от 3574,20 лв.**, представляваща непогасени главници в размер на **2075,28 лв.** по договор за кредит от 02.12.2020 г. за периода от 05.01.2022 г. до 05.01.2023 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 09.01.2023 г., до окончателното изплащане на сумата, възнаградителна лихва за периода от 05.12.2021 г. до 08.01.2023 г. в размер на **1393,88 лв.** и мораторна лихва за периода от 05.01.2022 г. до 08.01.2023 г. в размер на **105,04 лв.**, като **ОТХВЪРЛЯ** исковите за сумата над 3574,20 лв. до първоначално предявения размер от 6 598,26 лв.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК **„Б-а ДСК“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. „Московска“ № 19, да **заплати на Б. С. М.**, ЕГН: *****, с адрес в гр. София 1000, ж.к. „Младост 4“, бл. 465, вх. 5, ет. 8, ап. 21, сумата от **81,95 лв.**, представляваща разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____